

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Poštni
predal 290.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 15. marca 1931.

Posamezna številka 1-50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Ženski dan.

Socijalistična ženska internacijonalna je sklenila pozvati vse svoje članice, da tudi letos kakor doslej že dve desetletji, praznuje svoj ženski dan. Zlasti je nujno potrebno, da se žene vedno na novo obuja k samozavesti sedaj, ko se družijo najreakcijonarnejše sile človeške družbe, da skušajo ponovno vpreči žensko, ki se je jedva prebudila k spoznanju svojega človeškega dostojanstva in človeške enakopravnosti, v staro suženjstvo.

Za fašizmom se oglašajo še zastopniki cerkve, ki nalagajo ženi odgovornost za sedanjo krizo. Tako je te dni nek pater pridigoval v Beogradu, da smo ženske krive sedanje gospodarske krize; o papeževem mnenju glede ženske emancipacije in ženskih dolžnostih smo že v zadnji številki našega lista poročale in priobčujemo tudi v pričujočem prevod iz bratskega lista »Volksstimme«:

Po vsem tem nam mora biti jasno, da bo žensko vprašanje pravilno rešila edinole socijalistična miselnost, ki terja in uveljavlja enakopravnost in svobodo za vse ljudi. Zato se pridružujemo v duhu praznovanju »ženskega dne« našim somišljenicam vsega sveta ter se izrekamo solidarne z vsemi njihovimi zahtevami, ker vemo, da so potrebe in želje vseh delavskih žen po vsem svetu enake.

Tudi me terjamo od družbe čimprejšnjo razorožitev vojnih sil v svrhu trajnega miru med narodi in pravično ureditev delovnih prilik in socialnega zavarovanja, da se tako omogoči delavstvu vseh kategorij človeka dostojno življenje.

Poziv!

Starši, matere, prijavite svoje otroke, katere želite poslati na počitniško letovanje!

Zveza delavskih žen in deklet v Ljubljani namerava tudi v letošnjih

počitnicah urediti počitniško taborenje.

Po številu udeležencev se bo isto vršilo v bližini Ljubljane in tudi izven nje kje na deželi.

Pogoji so sledeči:

1. Sprejme se otroke od 6.—14. leta.

2. Za vsakega otroka je treba prispevati 200 do 250 Din za dobo treh tednov.

3. Vsak otrok mora prinesiti s seboj odejo in obleko ter perila za dvakrat obleči. Ravno tako je treba prinesiti tudi jedilno posodo in orodje.

Priglasje se sprejema v našem tajništvu, Delavska zbornica, I. nadstropje (Strokovna komisija). V poštev pridejo otroci članic Zveze delavskih žen in deklet in članov strokovnih organizacij.

Prijave se sprejemajo do vključno 15. aprila 1931. Na podlagi teh prijav bo sklican sestanek prizadetih staršev, oziroma mater v svrhu razgovora.

Odbor.

Črna.

Dne 22. februarja 1931 se je pri nas vršil ustanovni občni zbor »Zveze delavskih žen in deklet za Slovenijo«, podružnica v Črni. V odbor so bile izvoljene sledeče sodružice:

Predsednica Raušer Marija, namestnica Krainz Antonija; tajnica Novak Angela, namestnica Sušnik Brigita; blagajnica Ipavic Lenka, namestnica Grabner Terezija. Odbor: Stopar Doroteja, Škoflek Helena, Repenšek Marija, Petrič Helena, Srebotnik Ana, Podojsteršek Marija, Mlinar Helena.

Kljub nelepemu vremenu in slabi poti je bila udeležba zadovoljiva. Po otvoritvi in pozdravu predsednice je pozdravila zbor s. Podlahova v imenu sodružic iz Ljubljane in sodružic iz Ptuja. V kratkih in jedrnatih besedah nam je razložila pomen organizacije, iz česar smo si tudi me začrtale pot, po kateri hočemo ne glede na zapreke korakati do svojih ciljev. Tudi tukaj se večkrat sliši

»kaj bodo ženske«, »saj so za nič« — ampak ženske le niso tako za nič, kakor si gotovi ljudje mislijo. Saj ni čuda, saj še ženske same v to verjamejo. Enkrat je morda to zadostovalo, da je žena bila doma in opravljala gospodinstvo in garala noč in dan, ne meneč se, da je to suženjstvo. Danes pa so časi drugačni in je tudi žena spoznala, da mora opravljati enako delo, za katero pa je slabše plačana. Tukaj žene izprevidijo, da vlada vsepovsod neenakost. Tako smo poklicane, da se same borimo za svoje pravice. Toda bojevale se ne bomo s puškami v rokah in s strojnimi, temveč s svojim lastnim razumom.

Zato, proletarske žene in dekleta, izobrazujmo se, strnimo naše vrste v močno organizacijo na kulturnem in združnem polju! Ta majhna žrtev, ki jo doprinesemo me s svojim delom, lahko postane mogočna družba brez razredov, kjer bo človek — lahko človek in bo tudi žena enakopravna ter bodo naše duševne sile oproščene materijelnih verig. To bo najlepša dota našim otrokom.

Živela zavednost vseh delavskih žen in deklet!

Odbor Zveze del. žen in dekl. za Slov.,
podružnica Črna.

Jesenice.

Prvi dnevi marca so pokazali, da kanalizacija jeseniškega mesta ne funkcijonira tako dobro, kakor je bilo pričakovati.

V deževnih dneh, kakor navadno, so studenci narasli in od Štefanove hiše se je voda valila po cesti proti nižje stoječim hišam in je napolnila kleti gg. Mesarja in Tancarja.

Ali bosta tudi ta dva gospoda zahtevala odškodnino od občine za nastalo škodo, kakor po plazovju prizadeti posestniki Murove?

Na neki občinski seji je neki gospod podvomil o dobrem funkcioniranju kanalizacije. Drugi gospod mu je odgovoril: Bomo pa poslali pse skozi kanale, da jih bodo očistili.

Sedaj pa se je izkazalo, da so pozabili na pse.

To pa omenjamo zaradi tega, ker tudi me žene in matere dvomimo o dobri in koristni funkciji vode na števec. Naši mestni očetje nimajo tega socialnega čuta, da bi preskrbeli prebivalstvu Jesenic prosto vodo. Večina posestnikov in mož na boljših službenih mestih noče poznati skrbi in potrebe uboge delavske žene in matere.

K temu še pripomnim: Pred tridesetimi leti, ko je volila peta kurija zastopnika (za tiste, ki se pravi, da nimajo nič) v parlament, je imovit mož, jeseniški občan, delil zausnice na volišču in pital delavce s fabriškimi barabami. Danes pa njegovi sinovi in vnuki stojijo na istih mestih takrat preziranih nemaničev. Kolo časa se suče. Kar se koristnega ustvari, zna dostikrat tudi tistim koristiti, ki pri ustvaritvi nasprotujejo.

Stanovanja so slaba in draga; sedaj naj se pa k temu pridruži še — plačaj vodo — ker to je gotovo, da jo gospodar ne bo sam plačeval, ampak, če bo le mogoče, še svoj del zvalil na rame najemnika.

Organizacija pokreta za pobijanje jetike priobčuje članke v dnevnem časopisu za pobijanje iste. A na Jesenicah pa razmišljajo mestni očetje, kje bi se dalo še kaj iztisniti ali skrajšati.

Naša stanovanja so vse prej ko higijenska. Koliko je družin, ki imajo eno samo sobo za vse: je kuhinja in spalnica, shramba in pralnica. V koliko pičlih stanovanjih sta dve in tudi tri družine skupaj. Ni čuda, da v družini ni istega razumevanja in soglasja, kakor bi lahko bilo, ko bi bile v tem pogledu razmere bolj človeške. Mož pride izmučen domov; ko bi se moral odpočiti, naj posluša otroški vrišč. Mir mu moti tudi žena s svojim delom in dnevnimi opravki. In koncem konca občuti to najbolj žena — mati. Njo najbolj tarejo skrbi za dnevne potrebe in poleg še slaba volja moža vsled stanovanjskih in dnevnih kriz.

Ali ni tu dolžnost občine, skrbeti za zdrava stanovanja in ista nadzirati? Njena dolžnost bi bila, da vpliva na vsa podjetja v občini, da zidajo in preskrbijo svojemu delavstvu in nameščencem zdrava, primerna stanovanja. Dolžnost občine bi bila, da z vzgledom pokaže in tudi sama začne reševati stanovanjsko bedo z dejanji. Ali res ni možno, postaviti na Jesenicah primerne, vsem potrebam odgovarjajoče stanovanjske hiše?

Me, delavske žene, najbolj občutimo to gorje na svoji koži. Zaslu-

žek je prepičel za vzdrževanje družine, stanovanje malo, slabo, drago, vodo ti omejujejo, namesto da bi ti jo nudili tudi za perišča in kopališča. Razumevanja svojih potreb ne vidiš niti pri tistih, kateri bi te imeli ščititi. O kakšni krščanski ljubezni ni niti govora.

Ko se je ustanovila zadruga »Stan in dom« za omiljenje stanovanjske bede, je menda zaprosila jeseniško občino za jamstvo, da bi takoj pri prvi možnosti začela z zidavo. In kaj so odgovorili občinski očetje? Kratko — ne.

Drage žene in dekleta, kaj sledi iz tega? Oklenimo se vseh danih razpoložljivih sredstev za izboljšanje svojega in svojih družin položaja.

Podpirajmo moze v svobodnih strokovnih organizacijah in same sodelujmo v kulturnem delavskem pokretu. Oklenimo se z vsem srcem gospodarsko-zadružnih organizacij. V tem pravcu si skušajmo izboljšati svoj, naših dragih in bližnjih položaj in uspehi se bodo pokazali.

Saj vse to, kar že imamo, vemo, da je sad mnogoletnega organizatoričnega dela. Kadar pa dosežemo boljše razmere, bomo pa z veseljem rodile in vzgajale svoje otroke, in sicer toliko, kolikor jih bomo zmogle obojestransko zdravo preživljati in jim poskrbeti za boljšo izobrazbo in boljše življenske prilike, kakor pa smo jih bile same deležne. Zavedati se moramo: ne smemo biti stroji, ki naj rodi reveže. Potrebno je najprej poskrbeti za boljše socialne razmere žene in družine, ne pa ženam dopovedovati, naj rodijo in rodijo.

Pri nas je tudi žalostno poglavje za matere, katerih sinovi so odslužili svoj vojaški rok, pa jih sedaj KID ne sprejme nazaj v delo, ki so ga vršili pred vpoklicom k vojakom.

In teh je menda na Jesenicah okrog deset. Kam naj gre v tej krizi mladenič, ki je delal že po več let pri KID in je mamica, utrujena, komaj čakala, da ji kako pomore, ker ima mogoče še več mlajših za preživljati. Ali pa uboga vdova, ki je s takimi žrtvami skrbela in preživljala družinico, mora sedaj gledati žalostnega brezposelnega sina, ki je odslužil svoj vojaški rok voljno in pošteno, zato pa sedaj nima svojega prejšnjega zaslužka in je prisiljen, deliti z mamico borno skorjo kruha.

Vprašamo javne činitelje, ali ni tu pomoči?

Sveži grob. Dne 1. marca 1931 je umrla naša članica **Ivana Rogelj**, žena tovarniškega delavca. Pobralla jo je proletarska bolezen tuberkuloza, zvezana z materinstvom, katera

toliko mladih mater ugonobi v slabih socialnih razmerah in poleg tega še slaba izobrazba in nevednost. V starosti komaj 27 let — je odšla od 4 malih otročičev v starosti 1½ do 7 let in zapustila težko breme skrbi obupanemu soprogu. Spremile smo jo na njeni zadnji poti in nobeno oko ni bilo suho ob pogledu na te uboge otročiče, ko so jim spuščali v grob zlato mamico. Izgubili so solnce življenja. Sedaj se še ne zavedajo izgube, ali težka bo zavest, ko se vzbudi v otroških dušah in spozna nenadomestljivo izgubo. — Tebe, draga Ivanka, pa blagoslovljamo vse me, ki hodimo isto pot, kakor si jo hodila Ti. Odšla si tja, odkoder ni vrnitve, k materi zemlji, kamor Ti vsi sledimo. — Počivaj v miru! Tvoji družinici pa naše iskreno sožalje!

Zveza delavskih žen in deklet na Jesenicah.

Občni zbor podružnice »Zveze delavskih žen in deklet« na Jesenicah se je vršil v nedeljo, dne 8. marca 1931 v dvorani Delavskega doma na Savi ob 3. uri popoldne.

Centrala v Ljubljani nam ni poslala zastopnice; obvestila je nas brzojavno, da je s. Rakovčeva zbolela; istotako je bilo tudi s s. Brezarjevo.

Poročilo predsednice in računski zaključki so se vzeli brez ugovora na znanje. V minulem letu je priredila podružnica 2 prosvetna večera, 14 predavanj, med temi 8 znanstvenih, 2 zadružni in 4 s skioptičnimi slikami, dalje dve javni zborovanji, dve čajanki, dve veselici ter izlet v Ljubljano in Miklavžev večer, na katerem je bilo obdarovanih 130 članic in otrok. Razdelila je podpore potrebnim bolnim in umrlim članicam v skupnem znesku Din 1490.—. Pristopilo je 64 novih članic, ena se je črtala, dve sta umrli. — V novi odbor so bile izvoljene sledeče sodružice:

Predsednica Zugwitz Helena, namestnica Martinjak Mici; tajnica Potisek Hermína, namestnica Kavčič Mici; blagajničarka Pretnar Helena, namestnica Ropret Mici. Odbor: Knobelj Frančiška, Burnik Marija, Malenšek Frančiška, Židanek Marija, Križelj Katra; namestnice: Uranič Franca, Žužek M., Metelič Metka, Tavčar Marjeta. Nadzorstvo: Trojar Pepca, Koren Ivana. — Predlog za bodoče delo je: Podvzeti je vse mogoče korake, da bi se ustanovila porodnišnica za žene članov Bratovske skladnice in bolniške blagajne pri KID. Novemu odboru želimo najboljših uspehov za dobrobit žene in z njo delavskim družinam.

Mirovne konference.

Leto za letom se vrše mirovne konference, ki naj bi urejevale mednarodna nesoglasja in spore, da bi čimprej prišlo do urejene, sedaj tako razdvojene Evrope. Milijone ljudi je verovalo vanjo in upalo, da jih privede do nekdanjih predvojnih razmer. Lahko bi se napravilo marsikaj, če bi bila volja za to. Društvo narodov se je redno shajalo, toda minila so samo leta, napravilo se ni nič. Rezultat ni bil niti ta, da bi se ustavile oborožitve, ampak so se pred njegovimi očmi, torej s tihim privoljenjem, vršile nadaljnje oborožitve po vseh državah. In ljudstvo je bolj in bolj obuboževalo in je bilo tirano do razmer, katere so povzročile marsikaj, do česar bi v ugodnem položaju ne prišlo. Končno je uvidelo, kje in kdo povzroča to njegovo bedo in da se nihče, tudi oni, ki so za to poklicani, ne zmenijo zanje in gredo preko njih za svojimi interesi. Mesto da bi izginjala morilna orodja, se izdaja milijone za nove izume, za nova morilna sredstva, za pline, ki uničujejo vse, tako da je ves človeški in živalski življenjski odvisen le od par oseb, katerim bi se skoro lahko reklo, da niso ljudje. Vse to je delavstvo in vse ljudstvo uvidelo, da sta samo dva nasprotnika. Danes si stojita nasproti dva svetova. Ko je kapitalizem spoznal, da mu stoji nasproti močan delavski blok, je združil vse, kar spada pod njegovo okrilje in je postavil svoj fašistični, cerkveni in gospodarski blok na branik svojih interesov.

Velemožje na mirovnih konferencah se oglašajo z lepo donečimi besedami, boje se za gospodarski in moralni položaj ljudstva. V resnici pa se boje le zase. Kje pa so bili vsi ti možje leta 1914, preden se je začelo to veliko klanje in razdiranje? Zakaj niso takrat zastavili besed, izgovorjenih šele sedaj po 17 letih: »Odgovorni smo vsemu človeštvu, ne govorimo samo zase, ne samo za naše vlade, temveč za vse one tihe milijone, ki stavijo vse upanje na naše delo. Zato smo dolžni storiti vse, kar je v naši moči, da zagotovimo popoln uspeh razorožitvene konference.« Sedaj se spominjajo onih tihih milijonov ljudi, s katerimi še nikoli niso računali, ampak so najboljši izmed njih že pobili. Sedaj, ko so v zavesti, da bodo te milijone zopet rabili, da se bodo borili zanje, sedaj zopet vedo, da živi vendar izven štirih sten moč, s katero bodo morali računati. Vendar rane, povzročene vsled vojne, so še preveč sveže, da bi šlo ljudstvo še enkrat na led.

Iz časopisnih izrezkov

Zadnjič ste objavili nekaj karakterističnih dokazov o načinu pisave meščanskih listov o pojavih v življenju pretežno delovnega ljudstva, posebno iz življenja nesrečnih ženskih bitij: Ta način pisave ni udomačen samo pri naših slovenskih meščanskih listih, marveč se ga poslužujejo ravno tako in v istem tonu tudi meščanski listi na jugu naše lepe domovine. Iz take in podobne pisave meščanskih listov jasno odseva vse podcenjevanje vsega, kar ne spada k skupini t. zv. »gornjih desetisočev« in njihovih udanih trabantov. Čudno in žalostno je, da toliko delavskih žuljavih rok dnevno seže po teh časopisih kot edini svoji duševni hrani in pri tem molče brez vsake kritike in zgražanja preide preko novic, ki se njim s svojo protidelavsko tendenco naravnost cinično režijo v obraz. Koliko delavskih žena zaničuje še vedno naš delavski tisk za to, ker v njem ni onih značilnih notic, ki sicer vsako človeško nesrečo znajo popisati z največjo natančnostjo, ki pa previdno le eno stvar pri tem vedno pozabijo: odkod to in ono in zakaj...

Da v sedANJI politični konstelaciji pri nas posebno gospodje delodajalci mislijo, da so na konju, je nam dobro znana stvar. Vemo pa tudi dobro, da spretno lansirane notice tendence protidelavske vsebine v meščanskem dnevnem tisku imajo namen vnaprej sondirati teren in prepirati t. zv. javnost za njihove plane in želje. Da pri tem vsem žena-delavka najslabše odreže, tudi to ni nič novega. In najslabše v tem oziru so gotovo ona ženska bitja, ki se jim pravi služkinje. Kakšna naj bi služkinja bila, o tem je objavil nek dnevnik na našem jugu sledeča pravila:

1. Služkinja mora biti v prvem redu pazljiva, spoštljiva in uslužna.
2. Čista ne samo pri delu, temveč tudi v obleki.
3. Drugo obleko za kuhanje in delo v kuhinji in drugo za pospravljanje ali serviranje.
4. Najprej eno delo izvršiti do konca in potem šele pričeti drugo.
5. Pri delu je potrebno, da služkinja večkrat dobro pogleda na uro; dobro je, če se ravna po času.
6. Razbito posodo ali drugo poškodovano stvar naj nikdar ne skriva in škodo ne zamolči; mnogo lepše je, da priznava in da se zna za škodo.
7. O vsakem primljenem denarju takoj podati račun. Izdatke zabeležiti.

8. Ne klepetati ne doma, ne izven doma.

9. Nikdar se ne razgovarjati na pragu sobe ali kuhinje.

10. Nikdar nikogar ne prekinjati v govoru; čakati, da konča.

11. Gosta vedno prigrasiti in uvesti v sobo za prejem gostov. Pri oblačenju in slačenju pomagati gostu.

12. Paziti na družabni položaj, naslove in ničesar ne brskati v tem pogledu.

Vendar tu še niso navedene vse točke, ki se danes uveljavljajo, pač so to le glavni obrisi.

Zato, dekle, pomagalka, služkinja, vprašaj se tudi ti, kje so zapisane točke kakor zgoraj, ki bi ščitile tebe, posebno kadar si izčrpala svojo delovno moč.

Past.

Žena v rimskem jarmu

Papež proti ženskemu gibanju.

(Po »Volksstimme«.)

»Vsi smo že skoro upali, da je že razbita ideologija o pravni nadoblasti moža nasproti ženi, da je to ideologijo moč dogodkov že razbila in da je nazadnje že odprta pot popolnemu osvobojenju žene v dolgem boju. Upali smo, da je ideologija temnega srednjega veka, zgrajena na zaslužnjenu žene po fizično močnejšem možu, prešla v nič radi izpremenjenih gospodarskih, socialnih in kulturnih razmer v 20. stoletju in da so nasprotniki ženskega gibanja za vedno umolknili.

Kakor pa vidimo zdaj, so bile žene v ocenjevanju položaja nekoliko prenačle.

Pravkar se je za novo leto oglasil zastopnik največje reakcionarne moči, poglavar rimske cerkve in vrigel v svet poslanico vsem katoličanom pod naslovom: »Casti connubii«, s katero je zakričal modernemu ženskemu gibanju ukazujoč »Stoj!«.

Papeževa poslanica kaže, da se ni rimska cerkev prav ničesar naučila in da ni pri volji, stopati vstric s časom, marveč kar naravnost pove, da cerkev že obstoječih stvari sploh ne priznava, ne bo nikdar priznala, ampak se bo proti njim neizprosno borila. Njeno stremljenje bo tudi vnaprej, sukati kolo zgodovinskega razvoja nazaj in napraviti ženo za sužnjo možu, in sicer v družabnem redu, ki bo zgrajen edino in popolnoma na pravicah moža.

Papeževo encikliko smatramo lahko za največjo žalitev, ki je bila kdajkoli prizadejana ženam. Spisana je v večno ukazujočem tonu: Roma locuta, causa finita (Rim je dejal, stvar je gotova) in nakazuje stališče cerkve do problema zakona, do ure-

jevanja porodov in proti trikratni osvoboditvi žene: fiziološki, gospodarski in socialni.

Nihče ni bolj daleč od problema zakona, kakor prav rimska hierarhija, ki prisega na celibat, odklanja torej zakon zase kot kasta in zahteva od svojih članov, da se zaobljubijo čednostnemu, »deviškemu« življenju za vse življenje. Dočim je duhovščini zakon prepovedan, naj sklepajo drugi zakone po predpisih cerkve, zakone, ki nerazdružljivo vežejo do smrti dvoje ljudi, pa čeprav se oba ne razumeta, čeprav jima skupno življenje povzroča veliko muko in bi ob ločitvi oba svobodno zadihala ter ozdravela v zdrave članke človeške družbe. Papež se odločno izreka **proti tovariškemu zakonu**, proti tej novi obliki sožitja svobodnega moža in njemu enakopravne žene. Papež priznava le zakon, ki je zgrajen na pravni in faktični nadoblasti moža, po načelu: **žena bodi možu podložna**.

Papež zavrača načelno vsako **seksualno razmerje izven zakona** kot npravstveno nedopustljivo. Papeža malo briga, da je samo v Evropi 18 milijonov žena, ki so radi enoženstva že v naprej obsojene v samstvo. Morale bi se torej po papeževi encikliki odpovedati vsakemu spolnemu občevarju, kakor da bi naravno silo človeka cerkev kar po svoji želji in ukazu lahko zatrla.

Zavračati je treba vsako zlorabo zakona (spolno občevarje brez spočetja) in vsako uničenje nastajajočega življenja, češ, da je proti božji zapovedi in proti naravi. Poleg tega pravi papež v svoji poslanici: nobena okolnost, ki bi bila v zvezi z zdravjem ali gospodarskimi razmerami, ne opravičuje tega. Tako govori poglavar cerkve, ki se je v svoji mladosti svečano odrekel očetovski radosti, ki ni imel nikoli skrbeti ne za otroke ne za družino. Ljudje morajo spočenjati otroke, morajo jih roditi, pa če jih imajo starši s čim obleči ali ne, pa če starši od bede umrlim otrokom lahko kupijo krsto ali ne, kdo se briga za to? Poglejte, od česa žive ptički pod nebom? Mati mora donesti otroka, pa če tudi je s tem v nevarnosti njeno zdravje ali celo življenje, ali pa če rodi za pokopališče. Četudi bi se moral roditi telesno in duševno abnormalen otrok, roditi ga mati mora, dasi je znano, da na dandanašnjem svetu niti zdravi in krepki ljudje ne najdejo posla in življenja. Mnogim milijonom brezposelnih naj se pridružujejo novi milijoni. Cerkevna hierarhija ne pozna nikakršne gospodarske krize, prav

do zdaj ni občutila še nobenih socialnih krčev, bedo množic pozna cerkev le iz pripovedovanja, a obupance tolaži z onostranstvom. Vsak revež naj v uboštvu in ponižnosti preživi svoje življenje. Kdor umre ubog, bo siromašno pokopan, kdor umre bogat in lahko plača, temu priredi cerkev pogreb z vsem pompom.

Družino — kot temelj na privatni lastnini zgrajenega družabnega reda, z možem kot ukazovalcem in z ženo kot objektom lastnine in izkoriščanja s strani moža — je treba v njeni zastareli obliki ohraniti za vsako ceno. Če bi se — na spolni narumni sili zgrajeno — razmerje med možem in ženo izpremenilo v svoji obliki tako, da bi postala žena in mož ravnopravna in polnovredna partnerja, bi se znašli v nevarnosti, da bi ta izprememba vplivala na ostalo družabno življenje ter zrahljala celo trdno zgrajeno stavbo rimske hierarhije. Rušenje kapitalističnega gospodarskega sistema ima — kot vidimo — za posledico tudi rušenje družine. Da bi ohranili vse pri starem, naj ostane žena tudi v naprej predana izkoriščanju moža, naj ostane stroj za porajanje, kar naj ji mož plačuje z vzdrževanjem. Gospodarska odvisnost žene od moževega zaslužka izključuje že v naprej njeno svobodo in enakopravnost, zato je papeževa zahteva po politični brezpravnosti žene le logični zaključek, ki izvira iz gospodarske zaslužnosti žene.

Mi pa pravimo: Žena je polnolletna in kot človek upravičena, zahtevati zase enakopravnost z možem, zasigurati ji je treba neodvisnost gospodarsko in socialno. Da se biološke funkcije žene razlikujejo od funkcij moža, ne izpreminja teh zahtev prav nič.

Z osvobojenjem žene je tesno zvezano osvobojenje delavskega razreda!

Ali spolna vzgoja res ni potrebna?

Pod tem naslovom je izšla izredno poučna knjižica, ki jo je spisal **Franjo Žgeč**.

Ponatisnimo naj tu uvod temu delu, ki nas dovoljno pouči o vsebini te prepotrebne knjižice.

Vprašanje, ki ga načenjam v pričujoči knjižici, je eno izmed najvažnejših v sodobni pedagogiki. Ker pa je zelo delikatno, se ga upa le malokdo lotiti. V naši literaturi še nimamo skoro ničesar o spolni vzgoji.

Mirno puščamo, da požira življenje v svojih vrtincih vedno nove žrtve, pri katerih je bila spolna vzgoja pomanjkljiva, ali pa popolnoma zavožena. Mirno gledamo, kako propadajo naša dekleta v tujini, kako trpijo nešteti posamezniki in številni zakoni radi zatiranja spolnega nagona v podzavesti in nikdo se ne zgane.

Zato sem se odločil, da sprožim sam ta problem v celoti, da razkrijem sam tajne svojega življenja in življenje svojih dragih prijateljev in znancev, da obvarujem s tem zmote sočloveka, ki bi jih sicer ponavljal itd.

Priporočamo torej našim cenj. čitateljicam, da si to ko. knjižico nabavijo. Pozivamo tudi občere podružnice Zveze delavskih žen in deklet, da si to knjižico nabavijo v svrhu posojanja svojim članicam, ali pa, da jo čitajo in tolmačijo na članskih sestankih. Tudi diskusija, ki bi jo to čitanje izzvalo, bi utegnila biti vzgojna v tem smislu. Matere, ne pozabimo, da je ta pouk ena naših prvih nalog, ki jih imamo napram svojim doraščajočim otrokom.

Knjižico se dobi v Ljudski tiskarni v Mariboru in stane samo Din 8.—

Zahvala.

Podpisani Matija Rogelj se tem potom najiskrenejše zahvaljujem »Zvezi delavskih žen in deklet« na Jesenicah za podeljeni venec moji umrli soprogi in oblecke za moje otroke ter za mnogobrojno udeležbo na zadnji poti moje ljube soproge. Še enkrat najpristrčnejša hvala.

Jesenice, 5. marca 1931.

Rogelj Matija.

Za tiskovni sklad na Jesenicah so darovale: Vovk Rezka Din 2.—, Žužek Din 1.—, Ažman Ivana Din 2.—, Burnik Marija Din 1.—.

Gimnazija v hiši.

Vsak človek, kateremu je potrebna gimnazijska izobrazba, a ne more obiskati redne šole vsled bede ali radi starosti, predvsem privatni in državni nameščenci, oni morejo doseči šolsko kvalifikacijo s pomočjo Vidovičeve Dopisne šole na ta način, da se uče doma iz knjige, oz. zvezka za samouke in na osnovi pismenih instrukcij. Direkcija ima dvajset najboljših profesorjev, kateri sodelujejo v dopisni šoli. Prospekte pošilja brezplačno Vidovičeva Dopisna šola, Sarajevo, Kralja Aleksandra ulica 53.